

Klimatpolitiken måste bli transformativ, rättvis och fler måste engageras

Klimatkrisen påverkar på ett avgörande sätt väder, växtlighet och livsmedelsproduktion, biologisk mångfald och människors hälsa. Kurvorna för utsläpp och temperatur pekar åt fel håll och klimatmålen är otillräckliga, ändå är inte politiken tillräcklig för att nå nuvarande mål. Det finns fortfarande chans att uppnå Parisavtalets mål men då krävs förändringar av vårt sätt att leva och ökade krav på de stora företagen.

Det krävs en hållbar omställning: miljömässigt, ekonomiskt och socialt. Klimatpolitiken behöver också innefatta bevarad biologisk mångfald och minskat uttag av naturresurser. Klimatpolitiken måste utgå från minskad konsumtion och därmed resursutnyttjande. Den måste omfatta alla politikområden. Klimatpolitiken behöver inkludera de som är berörda och den måste visa på vilka andra politiska mål som den bidrar till att uppnå. Alla politiska åtgärder behöver analyseras utifrån om det bidrar till att minska koldioxidutsläppen.

Sverige har goda möjligheter att uppnå klimatmålen på ett hållbart sätt genom goda naturresurser, kunskaper och folkrörelser som kan skapa delaktighet. Sverige har i dag bland annat:

- en hög andel förnybar energi och relativt effektiv energianvändning
- jämförelsevis utvecklade system för återvinning av material och produkter
- stora tillgångar av långsamväxande skog

Energi: Det finns ett ökat fokus på vindkraft till havs. Stora satsningar inom infrastruktur och innovation inom teknologi och service kommer att vara nödvändiga för att de nordiska länderna ska kunna ställa om energisystemen. En utbyggnad av elnät, vindkraft och kollektivtrafik kan ge ökad sysselsättning inom dessa sektorer. Även satsningar på bioenergi genom kolin fångning och lagring är nödvändiga (undandröjer koldioxidutsläpp) men inte tillräckliga. En minskad energianvändning är avgörande.

Transportsektorn är en viktig del av vår tillverkningsindustri, och Sverige är ett glesbefolkat och perifert beläget land, vilket kräver effektiva transporter. Det är dock inte hållbart att enbart gå över till biodrivmedel, el, effektivare motorer eller att kraftigt höja bensinpriset. Att fortsätta importera stora mängder biodrivmedel från utlandet utarmar den biologiska mångfalden, tränger ut annan markanvändning, minskar viktiga kolsänkor och tränger ut annan, mer prioriterad användning av biomassan. Det skapar också sårbarhet i kristider. Omställningen till elektrifiering går för långsamt för att lösa problemet i tid. Elektrifiering riskerar att leda till omfattande miljöförstöring vid gruvdrift för nödvändiga metaller och även exploatering av sårbara grupper av arbetare.

En tillräckligt hög bensinskatt för att kompensera när andra åtgärder inte räcker till skulle slå hårt mot ekonomiskt utsatta och bilberoende personer. Biltrafiken leder också till andra negativa miljöeffekter (luftföroreningar, buller etc.) samt trängsel och en mindre attraktiv stadsmiljö. För en mer jämlik tillgänglighet krävs vidare att alternativ till bilen utvecklas.

Omställningen av transportsektorn kräver ett minskat resande och en ökad andel hållbara transporter. Med bättre stadsplanering som skapar mer blandade miljöer med både boende och arbetsplatser ökar tillgängligheten och transportbehoven minskar. Fokus måste ligga på åtgärder som medger att människor får tillräcklig tillgänglighet till arbete, barnomsorg, utbildning, rekreation och varor på ett hållbart sätt, inte på antalet bilar per tidsenhet. Det finns idag många lösningar för hållbar tillgänglighet som inte förutsätter privatbilism, även

utanför städerna, så kallad mobilitet som tjänst. Det befintliga järnvägsnätet behöver rustas upp och Norrbottniabanan byggas.

Byggsektorn: byggnader svarade år 2010 för 32 procent av den globala slutliga energianvändningen och för 19 procent av de energirelaterade utsläppen av växthusgaser. Strategier för minskad klimatpåverkan inkluderar energieffektivt byggande och energieffektivisering av äldre bostäder samt återanvändning av konstruktionsdelar och material.

Industrin: En viktig del av klimatomställningen är återvinning av metaller, och det finns en stor potential för metallindustrin att bidra till en cirkulär ekonomi. Ett exempel på hur industrin kan växa genom en ökad batteriproduktion är Northvolts batterifabrik i Skellefteå.

Jord- och skogsbrukets Många intressenter som konkurrerar om skogens resurser: för kolinlagring och biologisk mångfald, som byggmaterial eller som biobränsle. Skogen som en källa till biobränsle kommer inte att räcka till alla: vilka branscher eller användningar ska prioriteras – uppvärmning, flygbränsle eller vägtrafik? Biomassa ger också koldioxidutsläpp och är därför en tveksam lösning sig.

En övergång till **cirkulär ekonomi** kan ge ökad sysselsättning även för grupper långt från arbetsmarknaden, t.ex. långtidsarbetslösa, utrikes födda, personer med lägre utbildningsnivå, personer med vissa funktionshinder. De kan få jobb inom t.ex. reparation, utlåning, andrahand, uppgradering som kräver få språkkunskaper och lägre krav på andra färdigheter som första steg mot mer kvalificerade arbeten. Samtidigt behöver de få tillgång till den utbildning som krävs för att utvecklas i arbetet och höja värdet av de produkter och tjänster som erbjuds och en god arbetsmiljö.

Valplattformen har ett ensidigt fokus på elektrifiering och industripolitik. Den återspeglar inte Vänsterpartiets klimatpolitik som den uttrycks i riksdagen. Två avsnitt i valplattformens kapitel om klimat handlar snarare om bostadspolitik. Vi föreslår kongressen att fatta följande beslut:

- Att kapitlet om klimatet kallas ”Klimatpolitik för arbete, rättvisa och delaktighet”
- Att rad 165–181 utgår från kapitlet om klimatet – det handlar enbart om bostäder och bör föras till ett annat kapitel
- Att följande stycke infogas efter rad 164: ”Med massiva investeringar för att isolera äldre byggnader minskas energikonsumtionen och arbete skapas. Genom att återvinna och återanvända metaller, plast, byggmaterial och kläder minskas utsläpp och arbete skapas.”
- Att följande stycke infogas efter rad 164: ”Omställningen av transportsektorn kräver ett minskat resande och en ökad andel hållbara transporter. Kollektiva transporter, gång och cykel minskar utsläppen. Med bättre stadsplanering som skapar mer blandade miljöer med både boende och arbetsplatser ökar tillgängligheten och transportbehoven minskar. Med åtgärder som medger att människor får tillräcklig tillgänglighet till arbete, barnomsorg, utbildning, rekreation och varor på ett hållbart sätt, inte på antalet bilar per tidsenhet. Det finns idag många lösningar för hållbar tillgänglighet som inte förutsätter privatbilism, även utanför städerna. Med massiva investeringar för att bygga ut kollektivtrafik och skapa tillgänglighet utan privatbilism minskas energikonsumtionen och arbete skapas.”

- Att följande stycke infogas efter rad 198: ”Skogen ska användas i första hand för att fånga upp koldioxid och för att bevara biologisk mångfald. Det som återstår ska i andra hand användas för produkter och byggnadsmaterial, i tredje hand som bränsle. Ersättning ska utgå till de skogsägare som bidrar till detta.”

Johan Sanne